

Seletuskiri Kaasaegse ja uuendusliku õppevara arendamine ja kasutuselevõtt (*edaspidi Õppevara meede*) toetuse andmise tingimuste (TAT) juurde

I. Sissejuhatus

Käskkirja lisa kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *STS*) § 16 lõike 1 alusel, TAT on Eesti elukestva õppe strateegia 2020 Digipöörde programmi lisa. Käesolevas seletuskirjas selgitatakse tegevuste tausta ja vajalikkust, kirjeldatakse tegevusi, millele toetust antakse, ning abikõlblikkuse tingimusi.

TAT ja seletuskirja eelnõu koostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi e-teenuste osakonna asejuhataja Kristel Rillo (e-post kristel.rillo@hm.ee), üldharidusosakonna juhataja Irene Käosaar ja peaekspert Mariann Rikka, kutseharidusosakonna peaekspert Karin Ruul, välishindamisosakonna peaekspert Aivar Ots, tõukefondide osakonna asejuhataja Kristjan Sahtel (e-post: kristjan.sahtel@hm.ee), rakendusjuht Reelika Luhtaru (e-post: reelika.luhtaru@hm.ee), järelevalvekoordinaator Sigrid Rõõmussaar (e-post: sigrid.roomussaar@hm.ee) ja peaekspert Pirkko Kulanurm (e-post: pirkko.kulanurm@hm.ee).

1. Tegevuse taust, vajalikkuse põhjendus

Digitaalsete õppevaralahenduste teadlik ja sihipärane kasutamine õppetöös arendab õppijate ja õpetajate digipädevust, aitab õppimist kõitvamaks ja tulemuslikumaks muuta, toetab õpetajat õppetöö läbiviimisel ning avarab elukestva õppe võimalusi.

Kuigi Eesti haridussüsteemi kvaliteedinäitajad on üldiselt kõrged, mida iseloomustavad näiteks Eesti õpilaste väga head tulemused OECD läbi viidavas PISA uuringus, on haridussüsteemil endiselt väljakutseid. Tänapäeva ühiskond ja majandus ootab inimestelt suuremat ettevõtlikkust ja innovatsiooniteadlikkust, seega on oluline arendada õpilaste loovust ja sotsiaalseid oskusi. 2011-2012 läbi viidud rahvusvahelise täiskasvanute oskuste uuring PIAAC tõi ühe tulemusena esile, et Eesti elanike arvutikasutusoskuse ja –julguse ning tehnoloogiarikas keskkonnas probleemilahendusoskuse tase on oodatust madalam. Heade ja väga heade probleemilahendusoskustega on vaid iga neljas täiskasvanu. Oluline probleem hariduse kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamisel on see, et õpetamismeetodeid ja kasutusel olevat õppevara peetakse liiga faktikeskseks, mis ei toeta parimal võimalikul viisil õppekavade eesmärkide täitmist, sh ei soodusta piisavalt õpilaste loovuse ja ettevõtlikkuse arendamist ega arvesta õpilaste hariduslikke erivajadusi. Digitaalse õppevara kasutamise soodustamine on üks võimalik meede õpetamise ja õppimise mitmekesistamiseks ja motivatsiooni tõstmiseks.

Meetme tulemusena on üld- ja kutsehariduses kasutusele võetud kaasaegne ja uuenduslik õppevara, mis toetab õppija individuaalset arengut, loovust ja innovaatilisust ning vajaliku digipädevuse omandamist, et vastata paremini tööturu vajadustele. Digitaalse õppevara kättesaadavus tagatakse lisaks üldharidus- ja kutseharidusõpilastele ka teistele huvigruppidele (elukestvas õppes osalejad, huvikoolid, koduõppel õpilased, eestikeelse õppekeelega koolid välismaal jne). Programmi raames loodavat või soetatavat õppevara saavad soovijad (sh professionaalsed õppevaraloojad, kel võib olla huvi õppevaraobjekte oma terviklahendustesse integreerida ning nii oma õppevaralahenduste maksumust sihtgrupi jaoks optimeerida) tasuta kasutada. Internetis kättesaadava digitaalse õppevara kättesaadavuse ja sellele lihtsa juurdepääsu ning kasutamise tagamiseks luuakse meetme rakendamise eeldusena digitaalse õppevara haldamise ning kasutamise platvorm (edaspidi: digitaalse õppevara portaal ehk

Ekoolikott), mille abil jõuab digitaalne õppevara selle loojatelt või vahendajatelt lõppkasutajateni: õpetajate, eri vanuses õppijate ja lapsevanemateni.

Ekoolikott koondab ning teeb kasutajatele ühest kesksest kohast kättesaadavaks metaandmete abil erinevates repositooriumides asuva digitaalse õppevara ja/või info muu õppevara kohta. Portaaliga ühendatud repositooriumites võib paikneda nii tasuta kui tasuline digitaalne õppevara. Tasuta õppevara on näiteks riigiasutuste (sh HTM, HITSA, SA Innove, SA ETAG, SA Archimedes, teised ministriumid ning nende allasutused) poolt avaliku raha eest loodud või tellitud õppevara. Samuti saab olema antud keskkonnas kuvatud kirjastuste ja teiste ettevõtjate, organisatsioonide ning ka koolide, õpetajate ja õpilaste poolt loodud digitaalne õppevara.

Õppetöös vajaliku digitaalse õppevara leidmiseks luuakse *Ekoolikotis* lihtne ja mitmekülgne otsingusüsteem, mis võimaldab sobivat õppevara leida vastavalt riiklikes õppekavades määratletud märksõnadele, valdkondadele, ainetele, teemadele jne. Kõnealuse portaali arendustegevus toimub ning platvorm valmib 2015.a lõpuks ja selle arendamine ei toimu ega seda rahastata käesoleva tegevuse raames.

Koolide valmisolek, võimalused ja vajadused õppetöös kasutatava õppevara soetamiseks on erinevad, mistõttu on võrdsetel võimalustel digitaalse õppevara kättesaadavuse tagamine hea eeldus omandatava hariduse kvaliteedi parendamiseks tervikuna.

Uuenduslike õppevaralahenduste ühiskasutuse korraldamise toetamine ühtlustab koolide võimalusi kasutada mitmekesisest õppevara, mille soetamine igale koolile ei oleks mõistlik või rahaliselt võimalik (nt sama eriala õpetavate kutseõppeasutustesse ei ole alati mõistlik soetada sama funktsionaalsusega simulaatorit, loodusainete õppimiseks ei ole mõistlik naaberkoolides sisse seada sarnaseid spetsiifilisi õppeklasse jne). Pigem on vajalik tuvastada võimalused ja vajadused uuendusliku õppevara ühiskasutuseks koolidevahelise koostöö, ränd- ja õpiklasside jmt näol.

Meede toetab elukestva õppe strateegias 2020 püstitatud eesmärki rakendada õppimisel ja õpetamisel kaasaegset digitehnoloogiat otstarbekamalt ja tulemuslikumalt, parandada kogu elanikkonna digioskusi.

II Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

1. Toetuse andmise tingimuste reguleerimisala on toodud eelnõu punktis 1. Eelnõu reguleerib „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014 – 2020“ prioriteetse suuna „Ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea ettevalmistus osalemaks tööturul“ eesmärgi 5: „Õpe kutse- ja kõrghariduses on suuremas vastavuses tööturu vajadustega“ täitmiseks loodud meetme „kaasaegse ning uuendusliku õppevara arendamine ja kasutuselevõtt“ saavutamiseks“ (edaspidi *Õppevara meede*) raames toetuse andmise ja kasutamise tingimusi ning korda.

2. Rakendusasutus - Haridus-ja Teadusministeerium ning rakendusüksus SA Innove. Esitatakse punktis 2.

3. Tegevuse eesmärk ja seos rakenduskavaga esitatakse punktis 3.

Eesmärk on õppijast lähtuva õpikäsituse rakendumise toetamine digikultuuri integreerimise abil õppeprotsessi. Tegevus on suunatud EÕS 2020 strateegilise eesmärgi 4 – digipöörde – elluviimisele. *Õppevara meetme* tegevus panustab Eesti infoühiskonna arengukava 2020 meetme 1: digitaalse kirjaoskuse arendamine isikliku heaolu suurendamiseks“ eesmärkide saavutamisse.

Tegevusega tagatakse vajaliku digitaalse õppevara kättesaadavus üldhariduse ja kutsehariduse õppekavalist eesmärkide saavutamiseks.

4. Elluviija – Haridus-ja Teadusministeerium; partnerid SA Innove hariduse agentuur, Hariduse Infotehnoloogia SA ehk HITSA, Tartu Ülikool ja nende rollid esitatakse punktis 7.

Elluviija valikul on lähtunud sellest, et Haridus-ja Teadusministeeriumil on strateegiline eesmärk, teadmus ja oskusteave digikultuuri integreerimisest õppeprotsessi. Haridusvaldkondade üleselt on võimalik tagada parimate praktikate ning õppevara ühiskasutus ning vajalik lõiming. Mitmed meetme tegevusega seotud ning sarnaste eesmärkide saavutamist toetavad tegevused on samuti Elluviija rakendada, mistõttu tagab terviklik lähenemine parima tulemuse. Elluviija ja rakendusasutuse tegevused on lahutatud ministeeriumi struktuuriüksuste tasandil. Partnerite valikul on lähtunud asutuste senisest kogemusest ning arvestatud asutuste rakendatavaid Õppevara meetmest sõltumatuid samalaadseid tegevusi ja olemasolevaid kompetentse. Partnerite valikul on arvestatud ka meetme väljumisstrateegia parema ettevalmistamisega. Partnerite valiku põhjendus:

SA Innove asutaja on Eesti Vabariik, kelle asutajaõigusi teostab Haridus- ja Teadusministeerium. SA Innove on eraõiguslik juriidiline isik, kes juhindub oma tegevuses Eesti Vabariigi seadustest, muudest õigusaktidest ning sihtasutuse põhikirjast. SA üks põhikirjaline eesmärk on elukestva õppe arendustegevuste koordineerimine, mille hulka kuulub kvalifikatsioonide ja õppekavade väljatöötamine ning rakendamist üld- ja kutsehariduse valdkonnas. SA Innove peab tagama õppekavade rakendumise üld-ja kutsehariduses ning sealhulgas on oluline osa ka õpiväljundite saavutamist toetava õppevara olemasolul ning vajadustele vastavusel. Selliselt on SA Innove hariduse agentuuri kaasamine partnerina äärmiselt oluline, et tagada õppevara asja-ning ajakohane vajaduse tuvastamine ning arendamine/soetamine/kasutuselevõtt. Samuti tagab SA Innove hariduse agentuuri partnerina kaasamine tegevuse jätkusuutlikkuse pärast tegevuse lõppu, mil vastutus teema osas jääb jätkuvalt SA Innovele. SA Innove lähtub tegevuste elluviimisel riigihangete seadusest.

Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus (HITSA) asutajad on Eesti Vabariik, kelle asutajaõigusi teostab Haridus- ja Teadusministeerium, Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, AS Eesti Telekom ja Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit. HITSA põhikirjaline eesmärk on kaasaegsete tehnoloogiate, sealhulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, rakendamise kaudu aidata kaasa hariduse ning teadus- ja arendustegevuse kvaliteedi ning tulemuslikkuse tõusule ning samuti toetada IKT alase hariduse edendamist kõikidel haridustasemetel. HITSA on riikliku programmi Progetiiger elluviija. Käesoleva tegevuse raames nähakse ette viidatud programmi laiendamist rohkematesse koolidesse ning mitmekesisematele teemakäsitlustele. Kuna tegemist on samaste tegevustega ning eesmärgiga on mõistlik ning asjakohane näha tegevuste elluviijana sama asutust. HITSA on samuti õpetajate digipädevusalaste koolituste korraldaja ja õpetajatele/koolidele haridustehnoloogilise toe võrgustiku haldaja ning omab selliselt head teadmust õpetajate ootustest ning võimetest kaasaegset õppevara kasutada või arendada. HITSA lähtub tegevuste elluviimisel riigihangete seadusest.

Tartu Ülikool (TÜ) on alamprogrammi „Tiigrimatemaatika“ elluviija. „Tiigrimatemaatika“ tegevuste kaudu realiseeritakse aastatel 2012 – 2014 toimunud teadus- ja arendustegevuse lepingu tulemusi, mille partneriteks olid HTM, TÜ ja ComputerBasedMath. Tartu Ülikoolis arendati koostöölepingu raames välja kompetents arvutipõhise statistika sisu, õpikäsitluse ja digitaalsete õppematerjalide tehnoloogia osas. Tartu Ülikoolile on üle antud lepingu raames arendatud serveritarkvara õppematerjalide haldamiseks, muutmiseks ja täiendamiseks ning on olemas väljaõppe saanud eksperdid. Tartu Ülikoolis õpetatakse ainukesena Eestis statistikat magistri ja doktoriõppe tasemel. Seega on olemas vajalik kõrgetasemeline ekspertiis õppematerjalide sisu arendamiseks. Tartu Ülikooli

koolimatemaatika Keskus töötab tihedas koostöös TÜ statistika instituudi ja arvutiteaduste instituudiga. Koolimatemaatika keskuse haridusekspertide koostöö statistika ja arvutiteaduste ekspertidega võimaldab luua parima Eestis võimaliku sünergia uue õpikäsitluse arendamiseks ja koolides juurutamiseks.

Projektijuht vastutab meetme tegevuste nõuetekohase ning aegse elluviimise eest. Lisaks projektijuhile nähakse ette spetsiifilise ekspertiisi kaasamise vajadust - meetme haridustasemeid ning valdkondi läbivalt on vaja tegevuste planeerimisel kaasata didaktilist ekspertiisi, kutsehariduse erialaspetsiifiliste õppevaralahenduste hankimiseks asjakohast ekspertiisi jne.

Oluline roll vajaduste määratlemisel, võimaluste hindamisel, tegevuste teostamisel ja uue õppevara juurutamisel on valdkondlikel ekspertidel. Valdkondlikud eksperdid on ennekõike sisu-, eriala- või aineekspertid, kel on tõendatult olemas ka digitaalse õppevara loomise ja/või kasutamise kogemus:

Ekspertide võimalikud tööülesanded:

- a. Olemasoleva kvaliteetsete digitaalse õppevara otsimine ning kaardistamine oma valdkonnas;
- b. Valdkondliku õppekava metaandmete taksonoomia määratlemine ning digitaalse õppevara metaandmetega varustatult repositooriumisse lisamise korraldamine;
- c. valdkonna õppevaravajaduse koondamine ning vajaduse põhjendamine koostöös SA Innove ja HITSA'ga;
- d. HTM nõustamine digitaalse õppevara soetamisel, arendamisel;
- e. kutsehariduse ja üldhariduse võimaliku lõimingu toetamine ning äratundmine, ühiskasutuse võimaluste hindamine ja korralduslike ettepanekute esitamine;
- f. digitaalsete õppematerjalide ja e-kursuste konkurssidele/hangetele esitatud materjalide hindamise nõustamine.
- g. loodava/soetatud õppevara kasutamise piloteerimise toetamine;
- h. osalemine õppekavaarenduse töörühmades/võrgustikes ja soovitude andmine töörühmadele;
- i. SA Innove nõustamine õppekava arendamisel digipädevuse ja digitaalse õppevara kasutamise lähtekohast valdkonnas;
- j. Valdkonnaülesele koostööle kaasaaitamine;
- k. Teemakohane aktiivne koostöö valdkonna erialaekspertidega, õppekavaarenduse ekspertide ja aineühenduste liitudega.
- l. Valdkonna digitaalse õppevara ja materjalide tutvustamine koolielu.ee portaalis (parimad praktikad, artiklid, videod, juhised)

5. Abikõlblikkuse periood 1.05.2015-31.12.2018 esitatakse punktis 5, kõiki tingimustes kirjeldatud tegevusi viiakse läbi kogu abikõlblikkuse perioodi jooksul.

6. Mõisted esitatakse punktis 6.

Mõisted tuginevad varasemates programmides ning valdkonnas kasutatavatele mõistetele ning on vajalikud tegevuste sisu mõistmiseks. Toetuste andmise ja kasutamise seadust on Eesti õigusaktidega reguleeritud 2004–2006 STSi ja 2007–2013 STS-iga. Terminid on nendes seadustes, 2014-2020 STSi ja käesoleva määruse eelnõudes põhimõtteliselt samasisulised, mistõttu eelnõus kasutatud terminid ei ole võõrad ning ei vaja eraldi mõistetena välja toomist.

7. Toetatavad tegevused ja tulemused on toodud punktis 7.

Põhikooli riiklik õppekava ja gümnaasiumi riiklik õppekava seavad õppe korraldamisel eesmärgiks õpikoormuse vähendamise ning selleks mh , õppeainete vahelise lõimingu, aktiivsete õppemeetodite kasutamise ning õppe eluläheduse ja praktiliste oskuste omandamise osakaalu suurendamise. Eesmärkide saavutamiseks on kuni aastani 2018 vaja pakkuda tuge

koolidele õppe korraldamisel, sh pakkuda uut õpilaste arengu toetamise vajadustele vastavat ning uut õpikäsitust toetavat **digitaalset õppevara**.

Üldhariduses on esmase kaasaegse ja uuendusliku õppevara vajadus II ja III kooliastmes, kuid kindlasti on õppevara vajaka ka I kooliastmes ja gümnaasiumis. Üldhariduse prioriteetsete õppeainetena nähakse ajalugu, eesti keelt, ühiskonnaõpetus ja teisi Eesti riigi spetsiifikat sisaldavaid õppeaineid, kuid kindlasti on vajadus uuendusliku õppevara järele ka kõigis teistes ainevaldkondades.

Kaasaegse ja uuendusliku õppevara loomise ning soetamise vajaduste väljaselgitamisel lähtutakse üldharidusvaldkonnas järgmistest aluspõhimõtetest:

- ainevaldkondlikkus
- kooliastmepõhisus
- väljundipõhisus
- lõiming ainevaldkondade ja õppeainete vahel
- Kutsehariduses üldharidusainete õppevara kasutusvõimalusi ja – vajadusi arvestav lähenemine

Kutseõppes on oluline väljundipõhise õppimise-õpetamise rakendamine, üldhariduslik sisu saab 50% ulatuses erialaga lõimituks, seostatuks konkreetsete eriala õpiväljunditega. Õpingud peavad muutuma eesmärgipärasemaks, kontsentreeritumaks ning väljundile orienteerituks, mida nõuab ka kehtiv kutseharidusstandard. Ühiskasutuses üldharidusega võib olla nt kogu üldharidusliku sisuga õppevara, valikmoodulite õppevara, osa erialamoduleisse lõimitud üldharidusõppe õppevarast, aga ka eriala põhiõpingute mooduleist nt karjääri planeerimise ja ettevõtluse aluste mooduli õppevara on kasutatav laiemalt, sh ka üldhariduskoolis.

Erialaspetsiifilise õppevara osas vajatakse kutseõppeasutustes eeskätt mahukamaid interaktiivseid tervikmaterjale, elektroonilisi õpikuid, e-kursusi, simulatsiooniprogramme, mobiilirakendusi ja erivahendite tarkvaraprogramme.

Prioriteetsete valdkondadena hinnatakse uuenduslike õppevaralahenduste vajadust tehniliste valdkondade erialadel, kuid tegelik ning täpne vajaduste kaardistus meetme tegevusi ettevalmistavas etapis selgitab välja konkreetsed valdkonnad ning asjakohased vajadused, mis osas kaasaegne ja uuenduslik õppevaralahendus aitab paremini saavutada kutsehariduses ning õppekavades sätestatud eesmärgi.

Prioriteetsed valdkondadeüleised teemad nii üld- kui kutsehariduses on haridusliku erivajadusega õpilased, eesti keele kui teise keele õpe ja integratsioon.

Käesoleva tegevuse raames arendatakse või soetatakse üldhariduse ja kutsehariduse valdkondades tulemuslikuks õppimiseks ja muutunud õpikäsituse edukaks rakendamiseks vajalik e-kursus, tarkvaralahendus, simulatsioon, e-õpik, e-õpiobjekt või muu digitaalne õppevara, uuenduslikud seadmed nagu simulaatorid (kutseharidus), digitaalsed andmekogujad (loodusained) ja muud eriotstarbelised seadmed, mis on vajalikud digitaalse õppevara kasutamiseks õppimises. Tegevuse raames teostatakse ka olemasoleva õppematerjali süstematiseerimist, paremini kasutatavaks ja kättesaadavaks tegemist (digitaalse õppevara portaal *Ekoolikott*), samuti olemasoleva asjakohase võõrkeelse materjali tõlkimist ja kohendamist.

Olemasoleva õppevara kaasajastamiseks, uue digitaalse õppevara soetamiseks ja kasutamise juurutamiseks viiakse läbi erinevaid toetavaid tegevusi, nt õpetajate koolitus konkreetse õppevara kasutamiseks, juhendmaterjalide (sh õpilugude) väljatöötamine, pilootkoolides õppevara kasutamise juurutamine, haridustehnoloogide võrgustiku tegevuse arendamine, parimate praktikate ja teadmuse jagamine muul viisil (nt töörühmad õppevara loojate ja ekspertide vahel jne), e-õpikute repositooriumi ja kasutuskeskkonna kasutamise toetamine, digitaalse õppevara loomise soodustamine (nt tarkvaraplatvorm, millele e-õpikuid luua) jms.

Tegevuse raames luuakse **e-hindamisvahendeid** võtme-/ üldpädevuste mõõtmiseks kõikides kooliastmetes/ õpilaste vanuserühmadele, milleks senine hindamispraktika ja eeskujud Eestis

on vähesed. Kavas on teostada arendustöid, mille raames töötatakse välja kõikidele vanuserühmadele vastava võtme-/üldpädevuse kontseptsioon, hindamisvahendid ja –metoodika. Võtme-/üldpädevuste hindamisvahendite digirakenduse loomine ja arendamine toimub vastava valdkonna ekspertide kaasamise kaudu.

Lisaks uuenduslikele hindamisvahenditele toetatakse tegevusega uuenenud õpikäsitlust toetavate ainealaste e-hindamisvahendite loomist. Tegemist ei ole paber-pliiats testide adapteerimisega internetipõhisesse testimiskeskonda. Oluliseks muutuseks on hindamisvahenditelt oodatav funktsionaalsus. Lähtudes välishindamise (VH) kontseptsioonist ja EÕS2020 nähakse taseme- ja eksamitöid analüütiliste vahenditena, mis peavad andma spetsiifilist tagasisidet õpilase õppimisvajaduste kohta ning võimaldama iseloomustada kooli ja õpetaja õpitõhusust (lisandväärtust) ja saavutatud tulemusi aineõppe eri aspektides.

Toetatakse kahte tüüpi hindamisvahendite loomist:

1. E-taseme- ja e-eksamitööde koostamist, mis vastaksid VH kontseptsioonist lähtuvatele funktsionaalsusnõuetele
2. Riiklike õppekavade ainekavade õpitulemustele ja teemadele vastavate diagnostiliste e-ülesannete kogumikele koostamine

Lisaks töötatakse välja ja piloteeritakse e-kutseeksameid erialadel, milles see on mõistlik (suuremat hulka hõlmavad erialad) ning kohane (ei eelda praktilist osa).

Erinevate pilootprogrammide ning parimate praktikate, ressursside võimaluste ning vajaduste analüüs on näidanud, et mitmesuguse õppevara soetamine ei ole mõistlik igale koolile eraldi, vaid selle kasutamise aktiivsusest lähtuvalt on vajalik ette näha **ühiskasutust** võimaldav lähenemine (nt ei ole igal koolil võimalik ega mõistlik soetada erinevaid loodustäppisteaduste õpiteemade omandamist toetavaid laboriseadmeid). Meetme raames selgitatakse välja vajadused ning luuakse kasutamismõimalused uuenduslikule õppevarale, mille ühiskasutuse korraldamine ning tagamine toetab koole, õpetajaid ja õpilasi õppimisel ja õppimise nüüdisaegsel korraldamisel.

Uuendusliku õppevara arendamisel ja soetamisel tuleb selgitada välja ja tagada kutsehariduse ja üldhariduse õppevara lõimingu-ja ühiskasutusvõimalused. Ühiskasutuses õppevara peab aitama oluliselt kaasa õppijate oskuste arendamisele ning nähakse ette juhtudel, kus õppevara soetamine igale koolile ei ole mõistlik ega vajalik. Ühiskasutuses õppevara peab lähtuma riiklikes õppekavades määratletud eesmärkidest. Ühiskasutust nähakse ennekõike kutsehariduse tehnilistes valdkondades (logistika, autoerialad, merendus, metsandus ja põllumajandus) ja üldhariduse loodusainete valdkonnas. Valdkondade ja õppevara lõplik määratlus sõltub läbiviidavast vajaduse, olukorra ja võimaluste kaardistusest.

Selleks, et õpetajad ja õppijaid digitaalsete lahenduste paremate õpitulemuste saavutamiseks õppimises kasutaksid, on vaja tõsta **teadlikkust** nende kasutusvõimaluste ja -vajaduste osas nii õpetajate, õppijate, koolipidajate, lapsevanemate kui ka elanikkonna hulgas tervikuna. Tegevuse raames toetatakse uute õppevaralahenduste ning nende kasutamist ning digipädevuste olulisust selgitavate tegevuste ja ürituste läbiviimist.

Õppevara arendamine ja tellimine toimub riigihangete seaduse alusel. Viiakse läbi ideekonkurssse, teenuse ja asjade hankeid. Konkreetse spetsiifilisema teema puhul on ette nähtud partnerite koordineerivat rolli (vt punkt 4), kellele kohalduvad tegevuste elluviimisel samuti riigihangete seadusest tulenevad kohustused.

8. Tegevuse tulemus- ja väljundindikaatorid on toodud punktis 8.

Tabelis on näidatud rakenduskava väljundindikaatorid, mis on valdkondade arv, milles on välja töötatud uuenduslik õppevara ja läbi viidud ürituste arv. Üldhariduses on kokku 8 ainevaldkonda (keel ja kirjandus, võõrkeeled, matemaatika, loodusained, sotsiaalsained, kunstained, kehaline kasvatus, tehnoloogia) ja kutsehariduse on kokku 7 õppevaldkonda

(haridus, humanitaaria ja kunst, sotsiaalteadused, ärimus ja õigus, loodus- ja täppisteadused, põllumajandus, tervis ja heaolu, teenindus). Sõltuvalt valdkonnast on digitaalse õppevara vajadus ning kasutamise võimalused erinevad.

9. Tegevuste mõju läbivatele teemadele on toodud punktis 9

Õppevara meetme tegevused omavad puutumust mitme läbiva teemadega. Tabelis on kirjeldatud otsene ja kaudne mõju läbivate teemade kontekstis. Meede toetab otseselt või kaudselt regionaalset arengut, infoühiskonna edendamist, keskkonna- ja kliimapoliitikat, riigivalitsemist ja võrdsete võimaluste tagamist.

10. Tegevuse sihtgrupp esitatakse punktis 10, selleks on üldhariduskoolide, kutseõppeasutuste õpilased; õpetajad ja teised õppetööd läbiviivad või seda toetavad spetsialistid; üldharidus-, kutsehariduse tasemel õpet pakkuvad õppeasutused; koolipidajad.

11. Õppevara meetme tegevuste eelarve on esitatud punktis 11.

ESF õppevara meetme eelarve käesoleval rahastamisperioodil kokku on 40 350 000 eurot. Käesoleva tegevuse kogumaksumus on 21 362 271 eurot, mida rahastatakse järgnevalt: ESF 18 157 930 EURi (kuni 85% kogumaksumusest) ja riiklik kaasfinantseering 3 204 341 EURi (vähemalt 15% kogumaksumusest). Asjakohaselt nähakse ette ka avatud taotlusvoorude läbiviimine (soodustamiseks digitaalse õppevara loomist praktikute poolt ning toetamiseks koole regiooni või kooli enda eripärast tingitud uuendusliku õppevara kasutuselevõtul), mille jaoks on ette nähtud eraldi eelarve 1 000 000 eurot. Avatud taotlusvoorude täpsemad eesmärgid ning kriteeriumid kirjeldatakse asjakohases toetuse andmise tingimuste määruises.

Hinnanguline eelarve:

TULEMUS	VÄLJUND	TEGEVUSED ja kindlaksmääratud kulukohad		Abikõlblike kulude/ toetatavate tegevuste eelarve kokku	sh partnerite kulud ja toetatavad tegevused
8. klassi õpilaste osakaal, kes õpivad koolides, kus õpetajad kasutavad ESF-i toel arendatud IKT lahendusi vähemalt 25% tundidest	Väljund 1: Valdcondade arv, milles on välja töötatud uuenduslik õppevara	7.1.	Kaasaegse ja uuendusliku õppevara arendamine, soetamine ning juurutamine.	20 946 271	3 292 500
		<i>sh</i>	<i>Otsene personalikulu</i>	720 000	292 500
		<i>sh</i>	<i>Muud kulud (kauba/teenuse ost)</i>	20 226 271	3 000 000
	Väljund 2: Teavitatud isikute arv	7.2.	Teadlikkuse tõstmine digikultuuri õppeprotsessi integreerimise võimalustest ja vajadustest	170 000	0
		<i>sh</i>	<i>Muud kulud (kauba/teenuse ost)</i>	170 000	0
Horisontaalsed tegevused			<i>Otsene personalikulu (projektijuht)</i>	120 000	0

	<i>Projekti kaudsed kulud (ühtse määra alusel)</i>	126 000	0
KOKKU		21 362 271	3 292 500

Tegevuse ning sellega saavutatud tulemuste jätkusuutlikkuse tagamiseks nähakse ette mitmete meetmete elluviimisega jätkamist. Õppekavaarenduse ning õppekavade rakendamist silmas pidades jätkab SA Innove õppevaravajaduse hindamisega. Samuti on jätkusuutlik õpetajatele haridustehnoloogilise toe pakkumine HITSA koordineerimisel. Tegevuse raames toetatakse omakorda õpetajate õppevaraloomise oskusi, mis toetab jätkusuutliku õppevara loome ka pärast tegevuse rakendamist. Kirjeldatud meetmete rakendamine ei too kaasa tegevuse lõppemisest tingitud täiendavat mõju riigieelarvele.

12. Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud on kajastatud punktis 12. Abikõlblikuks loetakse tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud, mis on kooskõlas Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord” §-ga 2 ning otsesed personalikulud vastavalt ühendmääruse § 3 lg 1 punktidele 1-4 ja § 3 lõikele 4. Mitteabikõlblikud on ühendmääruse §-s 4 loetletud kulud.

13. Toetuse väljamaksmise tingimused ja kord sätestatakse punktis 13.

Kuna elluviija on riigiasutus (HTM) siis saab ta rakendusüksusest taotleda väljamakset alles peale kulude tegemist ja maksmist. Selleks et oleks tagatud vahendid kulude eelnevaks katmiseks struktuurivahenditest saavad riigiasutused taotleda läbi Rahandusministeeriumi sildfinantseerimist. Väljamaksetaotluste esitamise sagedus on riigiasutustel kord kvartalis ja juhul kui väljamaksetaotlus ületab riigihanke piirmäära on esitamise sagedus 1 kord kuus. Riigiasutus ei pea väljamaksetaotlusega esitama kuludokumente ja esitab need vaid rakendusüksuse nõudmisel.

14. Nõuded toetuse edasiandmisel lõppsaajale tegevuse 7.1 raames määratletakse punktis 14

Tegevuse 7.1 alategevuse „Kaasaegse ja uuendusliku õppevara arendamine, soetamine ning juurutamine" raames nähakse ette toetuse edasiandmist lõppsaajale). Nõuded toetuse edasiandmisel lõppsaajale tegevuse raames kehtestatakse punkti 14 kohaselt. Minikonkursid on asjakohased ennekõike selleks, et võimaldada prioriteetsete valdkondade õppevara kasutamise toetamine koolipõhiselt ning saavutada ühishangete läbiviimisest võimalik kuluefektiivne õppevara soetamine. Näiteks on siin asjakohane loodus-ja täppisteaduste ainetes loodava sisulise õppematerjalid kasutamiseks vajalike andmekogujate soetamine, mis igale koolile eraldiseisvalt on valikute tegemisel ülejõukäiv ning ühishankega võrreldes kindlasti ka kulukam. Selliselt keskselt vajaduste koondamisel ning vastavalt ühishanke läbiviimisega on võimalik kohaldada parimat praktikat ja teadmust kõigile, tagada süsteemne ning enim õppekava rakendamist toetav lähenemine.

Tegevuse 7.1 alategevuse „uuendusliku õppevara ühiskasutuse korraldamine“ osas nähakse ette regiooni võimekusest ja nägemustest tuleneva ühiskasutusekorralduse loomine. Näiteks on asjakohane väiksemate piirkondade tarvis näha ette rändbussid erineva õpiklassisisustusega, kui tiheasutusega koolide puhul on asjakohasem paikne õpiklassi sisseseadmine ühes konkreetsetes koolis, maavalitsuses või muus asutuses, millele üldhariduses ja kutsehariduses õppijal ning õpetajal on tagatud lihtne ligipääs.

15. Tegevuse elluviija ja partnerite kohustused kirjeldatakse punktis 14. Elluviijale kohalduvad kõik 2014-2020 struktuuritoetuse seaduses § 24 ja § 26 ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused. Lisaks on elluviija kohustatud ellu viima tegevusi vastavalt halduslepingu alusel kokku lepitud detailsele tegevuste kirjeldusele ja eelarvele ning kasutama toetust säästlikult. Elluviija peab esitama rakendusasutuse nõudmisel tegevuse eelarve, selle jagunemise aastate ja eelarveartiklite lõikes, vastama rakendusüksuse päringutele neis nõutud tähtjaks, esitama aruandeid vastavalt punktis 14 sätestatule, järgima riigihangete seadust. Kui tellitakse lihtsustatud korras tellitavaid teenuseid riigihangete seaduse § 19 tähenduses või korraldatakse riigihange, mille eeldatav maksumus jääb alla lihthanke piirmäära, tuleb lähtuda riigihangete seaduse §-s 3 nimetatud põhimõtetest. Elluviija on kohustatud säilitama kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ja muud tõendid vastavalt struktuuritoetuse seaduse § 35 lõigetele 2 ja 4.

16. Tegevuse aruandlus sätestatakse punktis 15.

Rakendusüksus töötab välja ja kehtestab vormi aruandlusele, mis puudutab tulemus- ja väljundnäitajaid ning määrab ära ka aruande esitamise sageduse. Rakendusüksus sisestab esitatud aruannete põhjal tulemus ja väljundnäitajate andmed ka SFOSi¹. Sisuline tulemusaruanne koostatakse elluviija poolt kord aastas ja esitatakse RÜle teadmiseks. TAT aruandlusest saadud andmeid kasutatakse muuhulgas EÕS programmide uuendamisel.

17. Tegevuste ja nende elluviimise tingimuste muutmine ja finantskorrektsiooni mõjutegevuse eelarvele esitatakse punktides 17 ja 18. Rakendusasutusel on õigus muuta toetuse andmise tingimusi enda algatusel, rakendusüksuse või tegevuse elluviija algatusel. Rakendusasutus võib muuta toetuse andmise tingimusi, kui selgub, et muudatuste tegemine on vajalik meetme tegevuste edukaks elluviimiseks või elluviijal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. Finantskorrektsiooni otsus tehakse vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-des 45–47 ning ühendmäärusele §-des 21–23 sätestatule. Toetuse tagasimaksmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-s 48 ja ühendmääruses sätestatule.

18. Dokumentide säilitamine sätestatakse punktis 19. Kulu abikõlblikkust tõendavaid dokumente ja muid tõendeid säilitatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 140 lõikele 1 neli aastat, alates selle aasta detsembrist, millal 30. juuni seisuga on kõikide projektis abikõlblikuks arvatud kulude alusel toetus välja makstud, välja arvatud, kui muus õiguskatis on sätestatud pikem tähtaeg.

19. Eelnõu terminoloogia. Toetuste andmise ja kasutamisega seonduvat on Eesti õigusaktidega reguleeritud 2004–2006 STSi ja 2007–2013 STSiga. Terminid on nendes seadustes, 2014-2020 STSi ja käesoleva määruse eelnõudes samasisulised, mistõttu eelnõus ei kasutata võõraid mõisteid. Eelnõus § 6 on ära toodud konkreetset meetet puudutavat mõistet, mis on asjakohased ja vajalikud eraldi välja tuua.

---

¹ SFOS- struktuurivahendite operatiivsüsteem.

20. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele. Käesoleva eelnõu aluseks on perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seadus ja selle alusel antud õigusaktid, mis omakorda on kooskõlas vastava ELi õigusega.

22. Määruse jõustumine. Määrus jõustub üldises korras.

23. Eelnõu kooskõlastamine. Eelnõu kooskõlastatakse Rahandusministeeriumiga, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga, Siseministeeriumiga, Sotsiaalministeeriumiga, Sihtasutusega Innove ja Hariduse valdkondliku komisjoniga.

Kristjan Sahtel
tõukefondide osakonna asejuhataja